

NIEUWSBRIEF 4

Schooljaar 2016–2017

april 2017

Jenaplanschool de Lanteerne | www.delanteerne.nl | directie@delanteerne.nl | 024-3734191

Burgerschapontwikkeling op de Lanteerne

In dit nummer

Inleiding

Inleiding	1
Burgerschap in het onderwijs	1
Burgerschap op de Lanteerne	2
Bronnen	2

De ontwikkeling van actief burgerschap heeft bij de overheid om verschillende redenen aandacht gekregen. Onder andere de ontevredenheid rondom de betrokkenheid van burgers in de samenleving en de veranderingen omtrent normen en waarden bij de burgers gaven daar aanleiding toe. Maar wat is dat dan, actief burgerschap? Onder actief burgerschap wordt door de overheid het volgende verstaan: "De bereidheid en het vermogen van personen en groepen om deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren."

Zoek je het op in de encyclopedie dan wordt er een tweedeling gemaakt namelijk;

1. *Het staatsburgerschap* rechten en plichten van het behoren tot een politieke of bestuurlijke eenheid.
2. *Goed burgerschap*: opvattingen over wat mensen horen te doen en te laten. Meer algemene term: democratie.

Over de ontwikkeling van 'goed burgerschap' in het onderwijs, specifiek op de Lanteerne vervolgen we deze Nieuwsbrief.

Burgerschap in het onderwijs

Sinds 2006 zijn scholen wettelijk verplicht om aandacht te schenken aan burgerschap. De samenleving verlangt van een school dat ze leerlingen ontwikkelt tot zelfstandige en sociale burgers. Dit betekent dus meer dan alleen aandacht voor basisvaardigheden als rekenen en taal. Bij de school ligt (mede) de taak om kinderen voor te bereiden op een volwaardige deelname aan de maatschappij. Daarom moet er aandacht zijn voor normen en waarden. Ook dienen kinderen te leren omgaan met religieuze en culturele verschillen tussen mensen en moet er aandacht zijn voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden om kinderen zo voor te bereiden op onze pluriforme samenleving. Kinderen moeten actief betrokken worden bij de samenleving waar ze deel van uitmaken. Op deze manier voelen ze zich mede verantwoordelijk.

Burgerschap op de Lanteerne

Democratisch burgerschap wordt geleerd door het te doen! Democratisch burgerschap kun je leren, maar is geen apart vak. Het moet juist geïntegreerd worden in bestaande vakken. Bij ons is dit op veel verschillende momenten zichtbaar: Enkele voorbeelden:

- Zo wordt er in veel midden- en bovenbouwklassen aandacht geschonken aan een artikel uit de krant. Hiermee is er aandacht voor de actualiteit; een verbondenheid met de samenleving.
- Debatteren is een vorm die onlosmakelijk verbonden is met het functioneren van de democratische rechtstaat. Door kinderen te laten oefenen met debatteren leren ze om
  - actief te luisteren
  - te wisselen van perspectief
  - te argumenteren
  - maatschappelijke kwesties te verkennen
  - te spreken.
 Naar aanleiding van bijv. een artikel uit de krant of van een stelling uit een projectonderwerp gaan onze leerlingen hier actief mee aan de slag.
- Voor actief burgerschap is het ook belangrijk dat kinderen leren om samen te werken. Op de Lanteerne komt dit aspect van onze maatschappij op vele momenten, in coöperatieve werkvormen, terug.

Toch is dit volgens sommige deskundigen nog niet voldoende. Zo kan je volgens de Franse onderwijskundige Jean Le Gal nog een stapje verder gaan. Hij vindt dat kinderen binnen de school spreekrecht moeten hebben. Leerlingen dienen hun mening te kunnen geven en er moet naar hen geluisterd worden. Kinderen moeten dan ook kunnen deelnemen aan het besluitvormingsproces. Op deze manier leren ze om zelfstandige beslissingen te nemen en deel te nemen aan de uitvoering hiervan.

Twee manieren waarop we bovenstaande vormgeven zijn:

- De Klasse-box. De klasse-box is een tastbaar kistje voor in iedere groep, waarin allerlei ideeën en werkwijzen verzameld zijn. De klasse-box is een gereedschap, een werktuig en een werkwijze om democratie in de klas te gaan oefenen. Met klassenvergaderingen worden er door de kinderen beslissingen genomen.
- Een kinderraad. Binnen een kinderraad hebben kinderen inspraak en kunnen ze meedenken en meepraten. Ze leren zich verantwoordelijk te gedragen. Op deze manier functioneert de school zelf als een democratische leef-, leer en werkgemeenschap.

De gemeente is ook actief kinderen meer te betrekken bij kwesties die hen aangaan en is daarom voornemens een kindergemeenteraad in te richten. Kinderen/de kinderraad van de Lanteerne zijn actief betrokken bij dit proces. In het weekbulletin doen kinderen daarover steeds verslag.

Samenleven is de kern van onze samenleving, maar samen leven moet je leren.

Bronnen: Praxisbulletin 26-9 mei 2009, "Burgerschap in de klas".

www.jongeburgers.slo.nl

www.democratischburgerschap.nl

www.pedagogieknet.nl